

BRATOVŠTINA SV. ANTUNA PADOVANSKOG U KAŠTEL LUKŠIĆU

Ante BURIĆ, Vela Luka

Bratovština sv. Antuna Padovanskog iz Kaštel Lukšića utemeljena je 1692. godine. Svojim djelovanjem do današnjih dana ostavila je svoj trag u povijesti Kaštel Lukšića i na liturgijsko-crkvenom i na društvenom polju. U ovom radu posebno se obrađuje njezin statut (Marigula).

KLJUČNE RIJEČI: *bratovštine, crkvena povijest, Dalmacija, Kaštel Lukšić.*

Uvodne napomene

Kroz povijest je u župi Uznesenja BDM u Kaštel Lukšiću djelovalo sedam bratovština: Bratovština Presvetog Sakramenta, Bratovština Gospe od Uznesenja ili Velika Skula, Bratovština sv. ružarija, Bratovština sv. Ivana Krstitelja, Bratovština sv. Roka, Bratovština Gospe Lurdske i Bratovština sv. Antuna Padovanskog. Danas djeluju dvije, i to Bratovština sv. Ivana Krstitelja i Bratovština sv. Antuna Padovanskog.

Kako se navodi u Mariguli – statutu bratovštine, Bratovština sv. Antuna Padovanskog utemeljena je 1692. godine. Već 12. V. 1696. bratovština dobiva indulgenciju od pape Inocenta XII. (1691.–1700.) koja je po nalogu trogirskog biskupa¹ Simeona Cavagninija (1695.–1699.) proglašena 9. VI. 1697. U toj indulgenciji papa članovima bratovštine, muškarcima i ženama, udjeljuje uobičajene oprostite i za blagdan sv. Antuna i za druge blagdane, ako se bratimi i sestrima pridržavaju svega onog što Crkva propisuje da bi se dobio oprost. Članovi bratovštine trebali su se pokajati, ispovjediti i pričestiti. Po papinu dopuštenju, potpuni su oprost dobivali i novi članovi u trenutku ulaska u bratovštinu, kao i svi članovi u trenutku smrti.²

¹ Kaštel Lukšić tada pripada Trogirskoj biskupiji.

² Prijepis indulgencije, preveden na hrvatski jezik, čuva se u Arhivu bratovštine u Kaštel Lukšiću:

INOCENCIO PAPA XII. NA VIKOVNU SPOMENU

Nahodeći se, kako nam je prikazano, jedna dobrostiva bratovština jedne i druge vrsti virnih Isukrstovih zakonito uzdignuta, ili za uzdignuti se, na oltaru svetoga Antona od Padove, postavljenu u crkvi parokijskoj Kaštel Lukšića trogirske države pod imenom istoga sveca svetog Antona, koji bratimi i sestrima običajni su

Od članova bratovštine tražilo se da budu poslušni mletačkim vlastima, inače ne bi bili primljeni u bratovštinu. Svaku skupštinu bratovštine morale su odobriti mletačke vlasti.³

U župnoj crkvi, sagrađenoj 1530. godine, podignut je i oltar bratovštine, na koji se odnosi i spomenuta indulgencija pape Inocenta XII. Kako se mjesto širilo tako je rasla i potreba za gradnjom nove župne crkve. Crkva je građena od 1775. do 1817. I u novoj crkvi podignut je oltar na čast sv. Antunu. Od tada pa do liturgijske reforme Drugoga vatikanskog koncila mise za bratovštinu slavile su se na tom oltaru.

Statut – Marigula Bratovštine sv. Antuna

Središnji dokument koji nam opisuje dužnosti i obveze bratima jest *Marigula* (Matrikula, statut). *Marigula* Bratovštine sv. Antuna, pisana 1692. godine, sadrži trideset poglavlja podijeljenih u dva dijela. U prvom dijelu (prvih sedamnaest poglavlja) donose se opće uredbe, koje se na određen način dopunjuju odredbama u sljedećih trinaest poglavlja. Raščlanjujući poglavlje po poglavlje razaznajemo dinamičan život bratovštine njezinih članova.

U prvom poglavlju naglašava se da svaki bratim ove bratovštine treba biti vjeran i poslušan mletačkoj, odnosno kasnije austrijskoj vlasti. U daljnjem tekstu zabranjuje se primanje u bratovštinu onih koji na bilo koji način nisu poštivali svjetovnu vlast.

Nadalje, prema drugom poglavlju, svaki bratim treba živjeti urednim kršćanskim životom. Treba živjeti u strahu Božjem, ispovijedati se i pričešćivati svake godine, kako je to sveta

---

činiti mnoga dila dobrote i milosrđa. Mi dakle, uhvani u milosrđe svemogućega Boga i s njegovom oblašću u onoj od svetih apostola Petra i Pavla, za neka bratovština takova svaki dan prima uz množenje u Gospodinu, dopuštamo proštenje potpuno i otpuštenje od svih griha svim skupno i osobito jedno i druge vrsti virnim Isukrstovim, koji unapriklad ulizu u rečenu bratovštinu na prvi dan njihova ulazišta, ako pravo pokajani, ispovjedeni i pričešćeni budu. I jošte dopuštamo, potpuno proštenje i otpuštenje od svih griha istim bratimima i sestrimama toliko upisanim koliko koji se s vrmenom budu upisati u rečenu bratovštinu, ako prvo i cilovito pokajani, ispovjedeni i pričešćeni, ako li to ne budu moći učiniti, najmanje skrušeni na času smrti njihove sa ustima zazovu ime Isusovo, ako li ne budu moći sa ustima, sa srcem bogoljubno. Po isti način dopuštamo potpuno proštenje i otpuštenje od svih griha istim bratimima i sestrimama sadašnjim i s vrmenom koji budu, pravo pokajanim, ispovjedanim i pričešćenim kada bogoljubno budu pohodili svako godište oltar rečene bratovštine na dan svetkovine svetoga Antona od Padove od prve večernje nadvečerja do zapada sunčauoga iste svetkovine i tute budu moliti Boga za uzvišenje Svete Matere Crkve, sjedinjenje vladara kršćanskih i iskorinuče poluviraca. Suviše dopuštamo sedam godina i sedam četrdesetica proštenja rečenim bratimom i sestriman na dan svetkovine Očišćenja, Navištenja, Uzvišenja i Začeća Blažene Dvice Marije, kada pravo pokajani, ispovjedeni i pričešćeni u kojoj od rečenih svetkovina budu pohoditi oltar svetog Antona i tute budu moliti kako je zgore rečeno. I jošter im dopuštamo šezdeset dana proštenja danim njima za pokoru po način običajni od Crkve svaki put kada učiniti budu koje od ovih dila to jest kada se nađu ha misi i drugim svetim obredima, koji se budu govorit i pivat na istom oltaru u istoj crkvi ili kada se nađu na skupštinam općenim ili osobitim iste bratovštine u ovako misto učinjenim ili primiti uboga u kuću, ili složiti mir među neprijateljima, ili dobru rič priložiti, ili kada združu mrtve ka pokopanje toliko istih bratima i sestrima koliko drugih ili budu združiti svake vrsti procesija i tilo Isusovo toliko u procesiji koliko kada se nosi nemočnikom, ili ne mogući poći i čuvši na to zvoniti ako reku pet Očenaša i pet Zdravo Marija za duše bratima i sestrima, ili obratu koga grišnika na put od spasenja i nauče neumitne zapovidi Božje i one stvari, koje su potribne za spasenje, ili učine svako drugo dilo dobrotivo i milosrdno. Dano u Rimu kod crkve Svete Marije Velike pod pečatom Svetog Petra, na 12 miseca maja godine 1696. Papastva našega godište peto, proglašeno i navišteno na 9. miseca juna godine 1697. Šimun, biskup trogirski.

³ Vjeko, OMAŠIĆ, *Kaštela od prapovijesti do početka XX. st. I. dio*, Kaštela 2001., str. 203.

Crkva naredila. Oni koji ne bi tako živjeli, bili bi istjerani iz bratovštine i ne bi više bili u ljubavi s drugom braćom.

Treće i četvrto poglavlje govore nam o uvjetima za pristupanje u bratovštinu. Potrebno je, isprva, upisati svoje ime u Marigulu. Član je to obvezan učiniti u roku od mjesec dana od ulaska u bratovštinu. Ako se pojedinac ne upiše, smatrat će se kao da nikada i nije postao njezinim članom. Od svakog novog bratima tražilo se da se za bratovštinu brine kao i za vlastiti dom. Svakom se novom članu pri njegovu pristupanju u bratovštinu morala pročitati cijela Marigula, kako bi točno znao svoja prava i obveze. Marigulom nije izričito ograničen niti na bilo koji način određen broj bratima. Stoga peto poglavlje naglašava da u bratovštini može biti neograničen broj članova, ali je svaki dužan izvršavati sve ono što je propisano.

Središnji dan za članove bratovštine bio je blagdan sv. Antuna Padovanskog. Na taj dan, kako govori šesto poglavlje Matrikule, bratovština mora osigurati služenje misa za dobročinitelje bratovštine.

Na čelu bratovštine bio je župan, a njemu su pomagali gaštaldi i suci. U sedmom poglavlju propisuje se da se svi dužnosnici u bratovštini biraju na godišnjoj skupštini bratovštine, koja se u početku održavala u nedjelju iza Vodokršća (Bogojavljenja), a kasnije je prebačena na nedjelju poslije blagdana sv. Ante. Nadalje se određuje da ako novoizabrani župan ne bi htio prihvatiti ponudenu mu dužnost, obvezan je dati u bratimsku riznicu dvadeset libara, a ako svoju dužnost odbijaju prihvatiti gaštaldi ili suci, plaćali su bratovštini po osam libara.

Na isti dan kada se održava godišnja skupština bratovštine, osmo poglavlje određuje da stari župan treba novomu predati uredne i čiste račune. Ako prihvati vlast, a svi računi nisu podmireni, tada je novi župan dužan o svom trošku namiriti te zaostale račune.

Deveto i deseto poglavlje govore nam o odnosima koji su trebali vladati u zajednici. Svaki bratim trebao je biti poslušan županu kao svom starješini. Ako se nekada dogodilo da je neki bratim verbalno napao župana ili suca, morao je za kaznu dati u bratovštinu svijeću od librice bijelog voska. Ako se pak dogodilo da je netko fizički napao župana ili nekoga od sudaca, bio je izbačen iz bratovštine.

Poglavlja od jedanaestog do petnaestog govore nam o sprovodima. Kao i u primjerima drugih bratimskih udruga u Dalmaciji, organizacija sprovoda i misa zadušnica jedna je od glavnih aktivnosti bratovštine. Stoga, kada je preminuo netko od bratima, na sprovod su bila dužna doći sva braća i goriti vosak bez naknade. Ako bi se dogodilo da je netko znao za sprovod, a ipak nije došao, morao je platiti kaznu.

Kada se dogodilo da umre netko iz obitelji bratima, bratimi su ga također bili dužni sprovođiti. Između ostaloga, braća su bila dužna otići po onoga bratima koji bi umro milju od ovoga Kaštela. Kada se dogodilo da netko od bratima premine kod liječnika u Trogiru ili Splitu, župan bi odredio četvoricu koja bi otišla po pokojnika i o njegovu bi ga trošku doveli u Kaštel Lukšić. Ako je njihov subrat bio siromašan, tada je bio doveden o trošku bratovštine.

Bratimi su organizirali i sprovode siromaha preminulih u samome mjestu (i mještana i onih koje je u Kaštel Lukšiću zatekla smrt). Na dane bratimove smrti i prvi petak poslije njegove smrti bratovština je bila obvezna pobrinuti se za održavanje mise zadušnice.

Na mjesto pokojnog bratima u bratovštinu su mogli biti primljeni njegov sin ili brat, ako su ispunili zadane uvjete. Prilikom ulaska u bratovštinu morali su dati svijeću od pola librice bijelog voska, kako se to zahtijeva u šesnaestom poglavlju.

Poglavlje sedamnaesto određuje da se svakog trećeg utorka u mjesecu treba slaviti misa za duše u čistilištu, kojoj su dužni prisustvovati svi bratimi. Ako netko od bratima ne bi došao, trebao je platiti po dvije gazete, a dužnosnici dvostruko više.

Sljedećih trinaest poglavlja (18.–30.) produbljuje praktične obveze bratima. Tako osamnaesto poglavlje propisuje da bi onaj tko bi ubuduće htio ući u bratovštinu, morao platiti osam libara. Braća su se trebala čuvati od svih kletvi. Ako bi se doznalo da je neki brat kleo, morao bi platiti za svaku kletvu po dvije gazete, a dužnosnici dvostruko (devetnaesto poglavlje).

Dvadeseto poglavlje govori nam o dužnosti gaštalda. On je imao dužnost svakog trećeg ponedjeljka u mjesecu (dan prije mise za duše u čistilištu) obilaziti selo i prositi milodare za bratovštinu. Ako ne bi otišao ili poslao nekoga da ga zamjeni u toj dužnosti, sudilo bi mu se.

O sastancima bratovštine govore nam dvadeset prvo i dvadeset drugo poglavlje. Bratimi su dužni odazvati se svaki put kada ih gaštald zove na sastanak. Ako bi se dogodilo da netko ne dođe, trebao je za kaznu do sljedećeg sastanka platiti dvije gazete. Na sastanku nitko, osim ako nije izravno pitan, nije smio govoriti bez dopuštenja župana. Ako bi ipak govorio, morao je platiti kaznu od dvije gazete.

Dvadeset i treće poglavlje određuje da kandidat za bratima mora na skupštini bratovštine dobiti većinu glasova bratima kako bi bio primljen. Ako bi se dogodilo da je nekolicina bratima željela silom nekoga dovesti u bratovštinu, a čemu se protivila većina, određuje se da takav nema nikakvih ni duhovnih ni tjelesnih blagodati u bratovštini te da ga ostali bratimi ne trebaju držati članom bratovštine. Iz bratovštine ne može nitko biti istjeran samovoljom pojedinaca, već je o tome morala odlučiti većina glasovanjem.

Sva poglavlja koje navodi Marigula moraju izvršavati svi bratimi, naglašava se u dvadeset i četvrtom poglavlju. Kada bi netko načinio prijestup, kažnjavalo ga se na način kako je to predviđeno statutom. Ako za neki prekršaj ne postoji određena sankcija, tada je vodstvu bratovštine dopušteno pojedinca kazniti na način koji se njima učini pravednim.

U dvadeset i petom i dvadeset i šestom poglavlju još se jednom govori o sprovodu i misama zadužnicama. Kada netko od bratima premine, svaki član bratovštine dužan je dati po dvije gazete, isplaćene najkasnije osam dana od bratimove smrti. Ako ih ne bi dao, trebao je platiti dvostruko. Tim bi se novcem služile mise zadužnice za pokojnika. Kao što je već naglašeno, tim misama trebaju prisustvovati sva braća. Ako netko ne bi došao, trebao je u bratovštinu dati tri unce voska. Pokojnog bratima, za vrijeme sprovodnih obreda, nosila bi od starješine odabrana braća u tunikama. Ako bi se dogodilo da je netko od izabраниh to odbio, morao je za kaznu u bratovštinu donijeti jednu svijeću od tri unce voska.

Poglavlje dvadeset i sedmo Marigule određuje da na ručkove koje su bratimi priređivali, a čije su troškove snosili svi sudionici, ne mogu dolaziti njihova djeca. Kada bi se ipak dogodilo da koje dijete dođe, onda mu je njegov otac morao prepustiti svoje mjesto za

stolom. Za one bratime koji ne bi plaćali pojedine kazne, u dvadeset i osmom poglavlju određuje se da se bratovština može naplatiti od njihovih dobara.

Osim bratima – muških članova, Bratovština sv. Antuna imala je i ženske članice – sestri-me. One nisu sudjelovale u upravi bratovštine, ali su bile njezine članice i dionice duhov-nih dobara i oprosta koji su, kako smo gore naveli, bili dodijeljeni bratovštini. Poglavlje dvadeset i deveto određuje da sestri-me pri ulasku u bratovštinu moraju dati svijeću od pola librice i dvanaest gazeta, a one koje bi bile članice bratovštine samo iz pobožnosti trebale su platiti dvanaest gazeta.

Posljednje, trideseto poglavlje, još jednom naglašava da župan, ako ne bi predao uredne račune svomu nasljedniku, mora platiti kaznu od deset libara godišnje i treba je nastaviti plaćati dok ne podmiri sve dugove koji su nastali za vrijeme njegova upravljanja bratov-štinom.

Zaključak

Uz bratovštine Presvetog Sakramenta, Gospe od Uznesenja ili Velike Skule, sv. ružarija, sv. Ivana Krstitelja, sv. Roka, Gospe Lurdske, koje su kroz povijest oblikovale vjerski život župe Uznesenja BDM u Kaštel Lukšiću, djelovala je i još danas djeluje i Bratovština sv. Antuna Padovanskog.

Ova bratovština utemeljena je 1692. godine, a 12. V. 1696. dobila je od pape Inocenta XII. indulgenciju koja je i danas pohranjena u njezinu arhivu.

O životu i radu bratovštine govori nam njezin temeljni dokument Marigula (statut), čiji se prijepis nalazi u prilogu ovom radu. Marigula bratovštine, pisana 1692. godine, sadrži trideset poglavlja u kojima se donose opće uredbe o životu i organizaciji bratovštine.

Vodstvo bratovštine čine župan, gaštaldi i suci, koji se biraju na godišnjoj skupštini bra-tovštine. Oni su se brinuli o redu i nastojali su što bolje organizirati sam rad bratovštine. Članovi bratovštine bili su i muškarci i žene.

Osim djelovanja na isključivo religioznom području, iz navedenoga je vidljivo da se bra-tovština bavila i socijalno-karitativnim radom, vodeći računa ne samo o potrebama svojih članova već i o siromasima koji su živjeli u mjestu. Kao organizirana udruga, bratovština je pazila na ponašanje svoga članstva pa su u tu svrhu bile određene i kazne za one koji se ne bi pridržavali odredaba ili bi na bilo koji način štetili ugledu bratovštine u mjestu.

Prilog: Prijepis Marigule Bratovštine sv. Antuna Padovanskog u Kaštel Lukšiću iz 1692. godine (Arhiv Bratovštine sv. Antuna Padovanskog, Kaštel Lukšić)

V Imme Issussovo

Ovoije Marigula⁴ bogoglubne Brachie od Svetog Antona od Padue, u Kastillu Luxichu, Godischia Gospodinova tissuchia sest stoo devedeset, i drugho, od Virnih.

Poglauglie paruo

Hocchiamo, i naredijujjemo, da svaki nase Brat imma bitti uirran, i posluscan nassoij Prisitloij, i pricestitoij Gospodi Mretaskoij⁵ inako necchiamo na nijedan naccin da budde priat u ovu Skupschinu.

Poglauglie drugho za xiviti karstianski

Hocchiamo da svaki nase Brat imma bitti dobar karstianin, da xive strahom Boxyim dassie ispouida, i priceschijje svako godischie kakoijje naredilla Sfeta zerikqua: inako hocchiamo da budde istiran iz braschine, za nemore stati s brachiom u gliubau, ko ne xime u strahu Boxyemu.

Poglauglie treto za ulisti u Skulu

Hocchiamo da suaki, koji hotiti budde ulisti u ovu Skupschinu, imma cinitti upisatti suoije imme u Marigulu, i akose neccini pisatti do miscenza dan pokle ulize, hocchiamo da budde koliko da nigdar nie bia nase Brat.

Poglauglie cetuarto za ulist u Skulu

Hocchiamo da svaki, koji htiti budde ulisti u ovu Skupschinu, immasce zakletti, dacchie stati za ouu Skulu, koliko za suoiju kucchiu, a pri toga damuse imma prostiti Marigula sua kolika, neka zna caije darxan obslusevatti, innako necchiamo dassie prime.

Poglauglie peto

Hocchiamo da u ouoij Skupschini nascoij imma bitti Bratimih koliko vecchie more, i da svaki budde obslusevatti sue, ca ona Marigula zapovida.

---

⁴ Prekriženo. Umjesto *Marigula* stoji *Matrigula*.

⁵ Prekriženo. Umjesto *Gospodi Mretaskoij* piše *Kuci austrijskoj*.

Poglauglie scesto za govoriti misse

Hocchiamo da na Blagdan Sfetoga Antona od Padue immaju Brachia cinitti gnihouu ossobitti Blagdan, i ako budde uzmnožno da najdu misse, dassu reku za dobrocincze.

Poglauglie sedmo od promine Zuppana

Hocchiamo, da suako godischie, a to u paruu Nedigliu po Vodokarstijh⁶ immaju prominitti Brachia svoga Zuppana, i ostalle Starissine od Skulle: i ako onni, koga Brachia buddu obralli za Zuppana nebbi hotio priati to Stariscinstvo, hocchiamo da imma datti u Skulu duadeset libar: a Sudczi, i Gastaldo nehtijuchi acetatti⁷, da immaju datti po ossam libar.

Poglauglie osmo od pridavanja conta

Hocchiamo da stari Zuppan novomu imma pridatti sve konte, razloghe ciste od gniegove zuppanie onni isti dan, kada ga promine; i akobi ko ca osta duxan skuli, ca stari Zuppan nie bio skodia, hocchiamo daije on davxan sue pod punno namiritti Brachi, i platiti od sebbe, a paka da on skaija od dusnikou, kako: muse budde uiditti.

Poglauglie deveto, nositti posctenije Zuppanu

Hocchiamo da Brachia nositti immaju posctenije, i bitti poscluseni Zuppanu kako somu Stariscini, ijere dostojno ijest: i akobisce kada sgodillo, da koji Bratim obsuije neposctenime ricmi Zuppana, alli koga od Sudacz, da imma datti u Skullu duplir od libricze uoska biloga. Akolibi ko (ga Bog cuuaij) na koji godiv naccin udria Zuppana, alli koga od Sudacz, da udigl brez suakoga millosordija imma bitti izagnan iz braschine, kakono nedostojjan Brat ouake Brachie.

Poglauglie deseto

Hocchiamo da sua nasca Brachia immaju meusobomse glubiti, kakose pristoiiji Brachi, ijere ako kad ijedan Bratim obsuije drughoga neposctenimi ricmi, hocchiamo da imma datti u Skullu ijedan duplir od po libricze biloga uoska. Akolibi ijedan bratim udria drughoga hocchiamo da imma datti u Skullu duplir od libricze uoska biloga brez svakoga millosardija umiriuscise.

Poglauglie ijedanaesto od sprovoda

Hocchiamo da kad budde potribba sproouditti koga Bratima, immajuse skupitti sua Brachia na sprovod, i goritimu uosak prez suake plachie: i akobi koji znaduchi nedosca, da

⁶ Prekriženo. Umjesto *Vodokarstijh* piše *svetog Antona*.

⁷ Umjesto *acetati* piše *primiti se*.

imma datti u Skullu duanadeste bolanacz, a Zuppan,alli koji od Sudacz, ako nebbi dosca, da plati dupplo.

Poglauglie duanadesto pur od sprouoda

Hocchiamo dassu davxani Bratimi sprouditti svakoga, ko umre u kucchi Bratta nascega, alli od kucchie gniegove; i akobi onni od kucchie htilli, dassu uosak duighne, da immaiju platiti Skulli duanadeste bolanacz.

Poglauglie trinadesto pur od sprouoda

Hocchiamo dassu davxani Brachia poijiti duighnutti suogha Bratta martua migliu daleko od ovoga Kastilla, i akobi koji poscadscina Likara u Troghir, alli u Split, umra, da immaiju cettiri Brattima, kim Zuppan zapouidi poijtiga douesti na spise onnoga martuoga; akolibi on bia tolliko ubogh, da immaiju poijti na spise od Skulle, i ako nebbi htilli poijti onni, koijim budde zapouidijeno, da immaiju bitti sudijeni od Stariscin, kakoijimse budde uiditti.

Poglauglie cetarnadesto za ukopati uboghoga

Hocchiamo kada koji uboghi umre u ovomu Kastillu, tolliko mischianin, koliko uagnanin, dassu davxana oua Bratchia za millosardije sprouoditiga, kakoijimse budde uiditti.

Poglauglie petnadesto od kantanija misse

Hocchiamo da na izhodgni dan suakoga Bratima immase cinitti kantatti ijedna missa za gniegouu Duscu, samo onno paruo godischie pokle primine, alli u parui Petak po gnegouoij smarti.

Poglauglie scesnadesto za pristupiti na misto Otcza

Hocchiamo, kada umre koji Bratim; da more gniegou Sin, alli Brat stupiti na gniegouo misto, ako Bratchi ugodni budu, i da u Skullu da suichiu od po libricze biloga uoska.

Poglauglie sedamnadesto

Hocchiamo, da suakoga miscenza immase cantati Missa za Dusce od Purgatoria, a to u onni Vtornik, koji doijde za trechiom Nedigliom od suakoga miscenza; i ako koji od Brattimih nebbi dosca na ouu Missu, hocchiamo da plati svaki put dui gazette: a Zuppan, alli koji od Sudacz nedoscadci, da plate dupplo, brez suakoga millosrdija.

Poglaugije ossamnadesto

Hocchiamo, akose tko u napridak hotiti bude stauitti u ouu Skupschinu, da imma, Skulli datti ossam libar.

Poglaugie deuetnadeseto

Hocchiamo, i po svaki naccin naredijujemo, dassa nasca Bratchia immaiju cuuati od kletau, ijere okobise kada izaznallo daseije koji od gnih zaklea Rannami, Mukami, alli Tijlon, hocchiamo da plati za suaki put iza suaku kletvu po dui gazette,⁸ a Zuppan, i Sudczi da plate dupplo brez millosardija.

Poglaugie duadeseto

Hocchiamo da Gastaldo imma hoditti po Sellu prossitti lemozinu pri dan, neghosce budde kantalla Missa za Dusce od Purgatoria, i ako kada nebbi posca, alli nebbi koga poscla na suoije misto, hocchiamo da budde sudijen od Stariscin, kakoijimse budde uiditti.

Poglaugie duadesto, i paruo

Hocchiamo daije darxan suaki Brattim dajiti na Skup uazda, kadamu budde zapouidijeno od Gastalda, i koji nebbi dossa, da plati dui gazette; i akoijih ne da da drughoga Skuppa, da plati dupplo.

Poglauglie duadeseto, i drugho

Hocchiamo akobi tko na Skuppu progouoria brez dopuschienija od Zuppana, alli nebbude upitan, da plati za svaki put po dui gazette brez millosardia.

Poglauglie duadeseto i treto

Hocchiamo da u ouu nascu Skupschinu nemore ulisti nijedan Brattim, ako pri nebbi bia ballotan od sue Brachie, i nebbi imma uecchi dil od ballot za sebbe, i akobise kada zgodillo, kakoseije uechiekrat zgodillo, da nikoliko Brattimih po sillu uzmu koga u ouu Skullu, hocchiamo da ti tako uzet Bratim nemore immatti meu Bratchiom niijednoga opglienija duhounoga, nitellesnoga, nitti more bitti nasc Brat. No isti naccin nemore nikov bitti istiran, ako nebbi pri bia ballotan, i nebbi imma uecchi dil ballot prema sebi.

⁸ Prekriženo i umjesto *dui gazette* piše *librice uoska bilogha*.

Poglauglie duadeseto i cetuarto

Hocchiamo da sui sgora recceci Capituli immaiju bitti pod punno od sue Bratchie obluse-ni; i akobise od koga neobslusilli hocchiamo dassè ti kibbi pristupia podloxi pod ossuddu od recceci Kapitulih, a to akobbi ko i u malloij stuari pristupia, imma billi xeschie, i texije sudijen, negghosmo u kopitulih naredilli, kakose Bratchi budde uidditti.

Poglauglie duadeseto, i peto

Hocchiamo, da kada koiji nase Brat votni primine, da imma svaki Brattim datti podui gazette, i kadda skupglieni buddu pinezzi, dassè immaiju datti za misse, kojiechiese cinitti recchi za duscu onnoga kojiiije priminua; i akobi koiji Brattim zgora recceci nedda dui gazette do ossan dan, pokle nasc Brat primine, da plati dupplo, i hocchiamo da kadase buddu govorille oue misse, immaiju Brattimi docchi, kadijimse zapouidi, i akobbi koiji neposclusca, da plati tri unze uoska za suaku missu.

Poglauglie duadeseto i sesto

Hocchiamo, da kada pri mine nasc Brat, budde noscen od Brattimih, koiji buddu obuceni u tunighe, kojim zapovide Starissine, i ako nebbi poscluscalli, da svaki platti ijednu suichiu od tri unze uoska.

Poglauglie duadeseto, i sedmo⁹

Hocchiamo, da kad buddemo cinit Obid¹⁰, da nima docchi Dite nijjednoga Brattima na Obid, i akobbi dosclo cigouo Dite, damuse imma ustati Otacz, a on da sede na misto Otczeuo, zac di dohode Ditcza ni posctenija.

Poglauglie duadeseto, i osmo

Hocchiamo, da akobi kad koiji nase Brattim cagodir sagriscia u Skuppu, ter nebbi htia platiti udigl onda, i akobi komu Brattimu Starissina zapouidia, damu uzme koiji zaklad, kojibise prigniemu namirija, i ako neposclusca, da imma platiti onnu istu ossuddu, kojjuje bia ossudijen onni, kojije sagriscia.

Poglauglie duadeseto, i deuto

Hocchiamo, da svaka Sestrima, koja ochie da bude Sestrima od Skule, da ima, dat na isti dan od gne ulazischija Suichiju od polibrice, i duanadeste gazete, a onne kojie ochije bit upisana za samu deuoziun da imaiju dat samo duanadeste gazet, i one samo imaiju bit dionisce od

---

⁹ Prije ovoga poglavlja stoji naputak: *ovoga nečitaj.*

¹⁰ Ubačeno je: *troschovi koga plachieni su od učestvujuchi Brattima.*

dobara duhovnih iprostenijih dopustenih nassoij Skulli, a od sprouodih, i dinarich kojise daiju na smarti suakoga bratima rodnoga i Sestime, da sse nerazumi dassu dionisce.

Poglauglie Tridesseto

Hocchiamo, i naregujemo da tolliko Procuratur kolliko Zuppan od nasse Skulle, ako nebbi pridali konte ciste, i podpunno, u paruu Nediglju pokle Brattimi uccinne prominu od novi Staressin, da svaki od ghnih imma platiti po desset libar brez svakoga milosardja, i tako svako godiste, dokle podpunno neplate, i nenamiru svoje dughe kojebi immali, alli slemozinom, alli Skullom.

Summary

CONFRATERNITY OF ST. ANTHONY OF PADUA IN KAŠTEL LUKŠIĆ

From its foundation in 1692 until present days confraternity of St. Anthony of Padua operates in parish of Assumption of Blessed Virgin Mary in Kaštel Lukšić. It is more than obvious that during three centuries this confraternity had important role in the life of this settlement.

The work and activities of the fraternity can be examined on the basis of Marigula – statute of the confraternity. The chief task of this fraternity was promulgation and cherishing of piety towards its patron St. Anthony. Moreover, fraternity took care of funeral ceremonies of its members, and organized requiems in the parish church at the altar of St. Anthony, which was attended by the fraternity members. The confraternity also had a charity function helping poor within the city. Author discusses regulations from the confraternity statute and delivers a complete transcription of the statute.

KEY WORDS: *(con)fraternity, ecclesiastical history, Dalmatia, Kaštel Lukšić*